

**Aksjologiczne wyznaczniki tożsamości
w wypowiedziach głuchych
i czasopiśmie środowiskowym
„Świat Ciszy”**

Marta Wrzeńska-Pietrzak

**Aksjologiczne wyznaczniki tożsamości
w wypowiedziach głuchych
i czasopiśmie środowiskowym
„Świat Ciszy”**

Poznań 2017

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzent:
prof. dr hab. Marek Świdziński

© Copyright by
Mata Wrześniewska-Pietrzak & Wydawnictwo Rys

Wydanie I, Poznań 2017

ISBN 978-83-65483-43-0

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
Dąbrówka, ul. Kolejowa 41
62-070 Dopiewo
tel. 0600 44 55 80
www.wydawnictworys.com
e-mail: rysstudio@o2.pl

Spis treści

Wstęp	7
1. Tożsamość i g/Głusi, czyli o przedmiocie rozważań	7
2. Charakterystyka materiału.....	15
3. Struktura pracy	26
4. Cel i zakres badań	29
I. Założenia metodologiczne	33
1. Kognitywizm i lingwistyka kulturowa a relacja język – wartości – kultura	33
2. Kategoryzacja, punkt widzenia i perspektywa oglądu	40
3. Profilowanie	43
4. Język i wartości	45
5. Stereotyp	49
II. Ustalenia terminologiczne	55
1. Wielość terminów – geneza	56
2. Wybór nazwy – między perspektywą badawczą, potocznym postrzeganiem osób głuchych a dążeniami mniejszości językowo-kulturowej.....	59
3. Głusi kulturowo – onimiczność i etnicyzacja	68
4. Rozwiązania terminologiczne	77
III. Człowiek staje się Ja w kontekście Ty – tożsamość w badaniach naukowych	79
1. Tożsamość <i>tożsamości</i>	79
2. Paradoks tożsamości – identyczność i różnica.....	85
3. <i>Człowiek staje się Ja w kontekście Ty. Opozycja swój – obcy</i> a problem <i>innego</i> w aspekcie relacji między słyszącymi a g/Głuchymi	86
4. Wymiary tożsamości i ich wykorzystanie w badaniach osób nie(do)słyszających i Głuchych	100
IV. Głuchota a punkt widzenia – między patologią, niepełnosprawnością i wartością	129
1. Wokół znaczenia pojęcia <i>głuchoty</i> – patologia, niepełnosprawność i możliwości eksplanacyjne.....	129

2. Sposoby konceptualizowania <i>głuchoty</i> w analizowanych wypowiedziach.....	142
2.1. Wypowiedzi publikowane w latach 2007–2009	
2.1.1 <i>Głuchota</i> (nie)swoimi oczyma	144
2.1.2 <i>Głuchota</i> przez pryzmat własnych doświadczeń	147
2.2. Materiał ankietowy.....	168
2.3. Czasopismo środowiskowe „Świat Ciszy”	184
V. Kultura Głuchych i Słyszących – aspekt tożsamościowy	
języka i kultury	195
1. Język, kultura i tożsamość z perspektywy społeczności g/Głuchych.....	195
2. Sposoby komunikacji społeczności głuchych w Polsce.....	204
3. Język i kultura w wypowiedziach g/Głuchych.....	210
3.1. Oralizm i fonocentryzm <i>versus</i> miganie, czyli dwie różne drogi identyfikacji	211
3.2. <i>Głusi nie gęsi, też swój język mają</i> – odrębność językowa i kulturowa	227
3.3. Dyglosja, dwujęzyczność i dwukulturowość	253
VI. <i>Taki sam czy inny, drugi, obcy, trzeci...? Tożsamość społeczna i kulturowa a obraz głuchego, Głuchego i słyszącego w analizowanych wypowiedziach</i>	263
1. Autoidentyfikacja jako wpisanie w ramy obowiązujące w społeczności słyszących	266
2. <i>Taki sam czy inny – Głuchy kulturowo</i> oczyma niesłyszących.....	280
3. <i>To przecież mój świat, który najlepiej rozumiem</i> – tożsamość społeczna	285
4. <i>Inny, drugi, obcy</i>	292
5. W poszukiwaniu tożsamości <i>Trzeciego</i>	304
5.1. <i>Trzeci</i> jako „wieczny odmieniec”, czyli pogranicze jako tożsamość negatywna.....	304
5.2. <i>Głuchy dwujęzyczny i dwukulturowy</i> jako pozytywny wymiar <i>Trzeciego</i>	309
Zakończenie	313
Wykaz cytowanych prac	321
Summary	343